

Alueellinen alkoholihallinto Päijät-Hämeen alueella: koonti saaduista tiedoista

- Uudessa alkoholilaissa pyritään haittojen minimoimiseen sekä kulutukseen ja omavalvontaan vaikuttamiseen. Ei niinkään selkeään kulutuksen vähenemiseen tai loppumiseen

AVIn tehtävät (poimittu aluehallintoviraston sivuilta):

- myöntää alkoholijuomien anniskelu- ja vähittäismyyntiluvat, anniskelun jatkoaikaluvat, vähittäismyymälöiden hyväksymiset, Alkon luovutuspaikat
- käsittelee anniskelu- ja vähittäismyyntipaikkaa sekä anniskelu- ja myyntiluvan haltijaa koskevia muutoksia
- valvoo alkoholijuomien anniskelua, vähittäismyyntiä, mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa, 1,2 – 2,8 % -alkoholijuomien myyntikieltoa alle 18-vuotiaille.
- ehkäisee omalta osaltaan harmaan talouden ja talousrikollisten esiintymistä alkoholielinkeinossa (yhdessä Valviran kanssa)
- kerää ja kokoaa tietoa (Allu-alkoholitietojärjestelmä) toimijoista ja alkoholiluvista, alkoholitoimituksista luvanhaltijoiden välillä, ravintoloiden anniskelumyynnistä ja vähittäismyymälöiden myynnistä (tietoja käytetään kansallisten kapasiteetti-, myynti- ja kulutustilastoihin). Järjestelmää ylläpidetään yhdessä Valviran kanssa.
- Valviralle kuuluu tehtävistä: alkoholin valmistus, tukkumyynti, teollinen käyttö, maahantuonti ja myynti kansainvälisessä liikenteessä

Luvat 31.12.2017	Päijät-Häme	ESAVIn alue	Päijät-Häme %
Anniskelu	314	3670	8,56 %
Vähittäismyynti	195	1892	10,31 %
Yhteensä	509	5562	9,15 %
Suoritteet 1.1.- 31.12.2017	Päijät-Häme	ESAVIn alue	Päijät-Häme %
Anniskelu			
Myönnetyt luvat	267	2974	8,98 %
Joista tilapäisiä	50		
Vähittäismyynti			
Myönnetyt luvat	84	842	9,98 %
Tarkastukset	208	1868	11,13 %

- Käytössä on ollut (ESAVin alueella) vuosittainen riskinarvioon perustuva valvontasuunnitelma
- Työ jakaantuu alkoholin anniskelun ja vähittäismyynnin luvitukseen ja valvontaan
- Päijät-Hämeen alueella valvontatarve on noin 2 htv myös alkoholilain kokonaisuudistuksen jälkeen. Uudistuksen jälkeen luvitus kevenee, mutta valvonta lisääntyy. Resurssitarpeessa ei ole otettu huomioon sairaslomia tai muita pidempiä poissaoloja
- Toimistotyö: Luvituksen osuus on ollut 60 – 70 % ja 30 – 40 % valvontaa
- Konkreettiset valvontakäynnit tehdään pääosin ylitöinä pe-la öinä, noin 150 -200 h/hlö/vuosi.
- Kullakin alkoholitarkastajilla on omat vastualueet, alueet on jaettu kunnittain
- Tarkastukset / yötarkastukset tehdään parityönä: alkoholitarkastaja/alkoholitarkastaja tai alkoholitarkastaja/muu viranomainen (esim. poliisi, työsuojelutarkastaja)

Erikoisosaamista vaativat tehtävät:

- harmaan talouden valvonta (kaikki tekevät tätä perustyössään, mutta muutama virkamies on kouluttautunut/perehtynyt tähän syvällisemmin. Heille on voinut antaa vaikeammat ja laajemmat caset, lisäksi heiltä on voinut pyytää tulkinta-apua kun omat tiedot eivät riitä).
- järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvät tehtävät (esim. virka-apu poliisille sekä oikeudessa todistaminen).

Keskitettyt tehtävät:

- Alkojen luvissa on tiettyjä ominaispiirteitä ja niiden käsittely Etelä-Suomessa on keskitetty yhdelle virkamiehelle.

- Päijät-Hämeessä ALKOja 16 kpl

- VR:n raideliikenteen luvat

- tilaviinimyymälöiden luvitus ja valvonta

- Päijät-Hämeessä tilaviinimyymälöitä 2 kpl

- käsityöläisöluiden lupakäsittely ja valvonta on keskitetty kahdelle virkamiehelle.

- tullut uutena vuodenvaihteen lakiuudistuksessa

- Lupa- ja valvontalaskutuksesta on huolehtinut 2-3 henkilöä. Nk. vuosi-ilmoitusten ja neljännesvuosi-ilmoitusten tallentamisesta ja karhuamisesta on huolehtinut 1-2 henkilöä.

Riku-Matti Lehikoisen näkemys oli, että Päijät-Hämeen osuus **toimistotehtävistä/tukitoiminnoista** (laskutus, arkistointi jne.) olisi noin 10 %. Nettisivujen mukaan ESAVIssa työskentelee tällä hetkellä 2 osastosihteeriä ja 1 toimistosihteeri => 0,3 htv (karkea tulkinta)

Päijät-Hämeen osuutta/tarvetta erikoisosaamiseen ei Samuel Haataja osannut arvioida: em. tehtäviin käytetyn työajan osuutta Päijät-Hämeelle ei ole jyvitetty tai arvioitu. Hänen näkemyksensä oli, että kaikille noin 18-20 (Etelä-Suomen avin alue) virkamiehelle jaettuna näiden tehtävien hoitaminen ja syvällisemmän asiantuntemuksen ylläpitäminen edellyttäisi huomattavasti enemmän resurssia kuin nykyisellään näihin on käytetty.

Lisäksi tarvitaan **juristipalveluja**. Riku-Matti Lehikoisen arvio oli, että Päijät-Hämeen osuus juristipalveluista olisi vähintään 20 %, mieluummin hieman enemmän. Hallinto-oikeuteen menee melko paljon asioita.

Uudessa alkoholilaissa pyritään haittojen minimoimiseen sekä kulutukseen ja omavalvontaan vaikuttamiseen. Ei niinkään selkeään kulutuksen vähenemiseen tai loppumiseen

ENNALTAEHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ:

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015)

Aluehallintovirastot ohjaavat toimialueensa ehkäisevää päihdetyötä, suunnittelevat ja kehittävät sitä yhteistyössä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa sekä tukevat toimialueensa kuntia ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä (4§).

Alkoholivalvonnan tehtävissä tämä tarkoittaa mm. kuntien ehkäisevän päihdetyön menetelmänä tunnetun PAKKA-toimintamallin parissa tehtävää yhteistyötä. Käytännön alkoholivalvontaa tekevät tarkastajat

osallistuvat PAKKA-työryhmiin niissä kunnissa/alueilla joissa PAKKA-mallin mukaista ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan. PAKKA-toiminta vaatii hyvin toimiakseen paikallista koordinaatiota hoitavaa henkilöä. Yleensä tätä koordinaatiotehtävää hoitaa kunnan oma ja/tai seudullinen ehkäisevän päihdetyön koordinaattori osana työtehtäviään.

THL: Verkko-Pakka ehkäisevään päihdetyöhön <https://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdeyto/ehkaisevan-paihdeyton-menetelmat/verkko-pakka-ehkaisevaan-paihdeytohon>

Ohje ehkäisevän päihdetyön toimintaohje (STM 2015) löytyy:

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/74726>

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä: Pakka-toimintamallista on moneksi -esitys

<https://www.avi.fi/documents/10191/6317021/Anna+Kenni/d0172fd3-2469-4cef-a631-282133005318>

PERUSTEITA miksi alueellinen alkoholivalvonta tulisi pitää omassa maakunnassa:

- On vastaavaa lainsäädännön ohjaamaa toimintaa kuin elintarvike- ja tupakkavalvonta
- Alueellisella alkoholivalvonnalla on eniten rajapintaa elintarvikevalvonnan kanssa: yhteinen valvontaympäristö, yhteisiä kohteita, mahdolliset yhteistarkastukset elintarviketarkastajien kanssa
- Yhteistyötä on tehty tähänkin saakka alueen alkoholitarkastajan kanssa ja tämän halutaan jatkuvan. Ostopalveluna hankittu valvonta ylimaakuntarajojen ei takaa, että asioita hoidetaan tietyn aluetta tunnevan tarkastajan kanssa
- ostopalveluna hankitut palvelut voivat tulla kalliimmiksi kuin itse tuotettuna
- Voi vaikuttaa osana lakimiespalveluiden saamiseen ympäristöterveyteen. Ympäristöterveyden lakien tuntemusta omaava juristi/lakimies omaan yksikköön kokonaan tai jyvitettyinä.
- Ennaltaehkäisevää työtä tehdään yleisesti mm. sote-puolen kanssa